

Referat

Fra møte i faggruppen for biologisk mangfold

Dato: 11.02.2026 (kl. 12:00 - 14:30)

Sted: digitalt/ teams

Møteleder: Gaute Velle

Inviterte deltagere:

Fra faggruppen for biologisk mangfold:

Gaute Velle, Anders Nielsen, Lawrence Kirkendall, Lars Robert Hole, Kyrre Kausrud, Erlend Nilsen, Kjetil Hindar, Johanna Järnegren, Eva Thorstad, Brett Sandercock, Sonya Geange, Anders Bryn og Paul Berg

Fra Miljødirektoratet:

Åsa Alexandra Borg Pedersen og Emma Erlingsson

Fra VKM sekretariatet:

Martin Malmstrøm og Merethe Aasmo-Finne

Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Anders Bryn, Sonya Geange og Lars Robert Hole var fraværende.

Merethe Aasmo-Finne meldte avbud grunnet sykdom.

Ingen habilitetsutfordringer å melde.

Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Ingen innvendinger på møteinnkalling eller dagsorden.

Saker som går i Hovedkomiteen

Møteleder orienterte om siste møte i Hovedkomiteen:

- **Status og kommende oppdrag fra Mattilsynet:**

Mattilsynet har for tiden stort omfang av oppdrag. Det ble nevnt rundt 10 pågående oppdrag og en rekke kommende, blant annet knyttet til dyrevelferd for eksotiske fugler, smitterisiko ved omsetning av villsvinkjøtt, listeria i blåskjell, samt ulike risikovurderinger innen akvakultur.

- **Status og kommende oppdrag fra Miljødirektoratet:**

Miljødirektoratets tilråding til Klima- og miljødepartementet om endringer i forskrift om fremmede organismer, med bla anbefalinger om arter som skal listes er publisert. Flere arter av krabber som ble vurdert i VKM-rapporter er nå foreslått forbudt, og midlertidige unntak for visse arter fjernes. Samtidig er søknadsplikten for de to igleartene som VKM vurderte opphevet. Gruppen noterte at faggruppens arbeid i økende grad implementeres i regelverk.

- **Mulige fremtidige oppdrag:**

Blant annet:

- Pukkellaks – mulig større oppdateringsoppdrag rundt 2028.
- Klimarelaterte effekter på insekter og edderkoppdyr.
- Oppdrag knyttet til påvekst på skip, rovfluer og snylteveps i fjøs, samt skrukke troll og Lepidoptera.

- **Tverrfaglige behov og diskusjon i hovedkomiteen:**

Det ble uttrykt ønske om at flere oppdrag burde være tverrfaglige, i tråd med tidligere evaluering av VKM. Gaute foreslår at hovedkomiteen fremover kan være arena for slikt arbeid.

- **Andre orienteringer:**

- Havbruksmeldingen presentert; mulig behov for fremtidig vurdering fra hovedkomiteen.
- Oppdrag om drikkevann og påvirkning fra landvind ble omtalt (ikke gjennomført av faggruppen, men relevant).
- Arbeid med nasjonal veileder for forsøksutsetting av GMO ble presentert (Paul R. Berg deltar i arbeidsgruppen). Levering forventes rundt mars.

- **Organisering av nye faggrupper:**

VKM går fra 13 til 10 faggrupper.

Faggruppene for mikrobielle økologi, plantevernmidler og tilsetningsstoffer i fôr avvikles som egne grupper. Kompetansen skal omfordes. Navneendringer for enkelte grupper vurderes.

- **Økonomi:**

Reduksjon i antall faggrupper gir noe økonomisk handlingsrom. VKM vurderes å være i balanse etter 2025.

Nytt fra VKM

Sekretariatet (Martin Malmstrøm) orienterte om:

- **Maurprosjektet og J2D:**
Arbeidet krever betydelig automatisering for å håndtere stort artsomfang. Det vurderes å ta i bruk metodikk fra plantehelseområdet, der et tidligere Excel-basert system nå er implementert i R-kode og nettbasert grensesnitt. Målet er å kombinere AI-basert innhenting av informasjon og manuell vurdering. Det gjenstår finansieringsavklaringer for full implementering.
- **Fremdrift og arbeidsmengde:**
Prosjektet forventes ferdigstilt før sommeren, avhengig av finansiering. Alternativt ferdigstilles det høsten 2026.
- **Dato for Jeløya-samling:**
3.–4. juni er fastsatt som endelig møtedato.

Nytt fra Miljødirektoratet

Åsa Borg Pedersen informerte på vegne av Miljødirektoratet:

- Det er flere ulike oppdrag i pipelinen. Disse vil bli diskutert med Merethe og Martini slutten av februar..
- Emma Erlingsson har sin siste uke i Miljødirektoratet nå.

Kumulative effekter av fremmede arter i Norge

- Utkastet har vært til fagfelleevaluering.
- Kommentarene fra fagfeller var omfattende, men påvirket ikke rapportens konklusjoner.
- Justeringer etter kommentarer fra fagfeller har bestått i presiseringer, forslag til litteratur som kan siteres, omstruktureringer og språklige forbedringer.
- Deler av diskusjonen med godkjenningsgruppa omhandlet metodikk, begrepsbruk, eksempler, EICAT-kategorier og hvordan kumulative effekter bør fremstilles.
- Gruppen diskuterte også behovet for å skille faglig metodeveiledning fra rapportens kjerneinnhold.

- Figurbruk og illustrasjoner ble vurdert; en figure blir fjernet på grunn av uklarhet og to tekstbokser legges til
- Anders Nielsen ledet godkjenningsprosessen.
- Ingen opponerte mot godkjenning, forutsatt at skrivegruppen implementerer kommenterte endringer.
- Rapporten ble formelt **godkjent** av faggruppen.

Eventuelt / Møter o.l. av felles interesse

- Representanter fra NINA (Eva Thorstad og Brett Sandercock) informerte om avklarte interne forhold som gjør deltakelse i VKM uproblematisk fremover.

Nye møtedatoer

- **Jeløya 2-dagers faggruppemøte:** 3.–4. juni 2026.
- Det ble informert om planlagt **oppstartsseminar for ny komité 21.–22. september.**
- Behov for eventuelt et kort møte før sommeren vurderes senere.